Patiëntenparticipatie binnen de huisartsenpraktijk: een realist evaluation

Haio: WATERSCHOOT Gonde , U.G.
Promotor: DECAT Peter , U.G.
Praktijkopleider: BYZOV Alexei , DE BACKER Eline , DESIMPELAERE Patrick , VLIEGHE Barbara

Context: In de eerstelijnsgezondheidszorg neemt patiëntenparticipatie een toenemende rol in. In deze masterproef onderzoeken we patiëntenparticipatie op praktijkniveau in de vorm van een patient participation group (PPG). In Vlaanderen is participatie op dit niveau zeer beperkt aanwezig, ondanks enkele goede voorbeelden uit het buitenland. Wij bestudeerden één van de weinige actieve PPG's in Vlaanderen. We gaan hierbij na of deze vorm van patiëntenparticipatie de kwaliteit van zorg kan verhogen binnen de eerstelijnspraktijk.

Onderzoeksvraag: Wij stellen hierbij volgende onderzoeksvraag: "Draagt een PPG bij tot het verhogen van de kwaliteit binnen de eerstelijnsgezondheidszorg?"

Methode: Deze masterproef behandelt 3 verschillende cases van patiëntenparticipatie. Case 1 beschrijft de klankbordgroep te Tienen. Hierbij werd gebruik gemaakt van de Realist Evaluation om zowel de context, de onderliggende mechanismen en de resultaten van de case te analyseren. Case 2 beschrijft de verschillende vormen van patiëntenparticipatie binnen enkele Gentse wijkgezondheidscentra. In case 3 behandelen we de expert opinie van Dr. Graham Box. Voor het verzamelen van de data werden semi-gestructureerde interviews gebruikt. Er werd datasaturatie bereikt bij 19 diepte interviews. De interviews werden opgenomen, uitgeschreven, gepseudonimiseerd en gecodeerd met behulp van het kwalitatief dataverwerkingsprogramma NVivo 11.

Resultaten: Case 1: Uit de interviews kunnen we weerhouden dat door de klankbordgroep de zorg beter afgestemd wordt op de noden van de patiënten. Er werden aanpassingen in de werking en het aanbod van de praktijk gedaan om beter te beantwoorden aan de zorgvraag van de patiënten. De patiënten gaven tevens aan meer tevreden te zijn doordat ze zich meer betrokken voelen bij de organisatie van het WGC. Case 2: Bevraging van de Gentse WGC's toonde aan dat er wel degelijk interesse is voor patiëntenparticipatie, waarbij er reeds verscheidene projecten actief zijn. Een PPG zoals in Tienen ontbreekt echter. De voornaamste drempels blijken het gebrek aan tijd en middelen, alsook een onzekerheid omtrent de rekrutering van een representatieve groep en gebrek aan motivatie bij zorgverleners en patiënten. Case 3: De expert opinie van Dr. Graham Box gaf ons een inkijk in de oprichting van een succesvolle PPG. Een goede motivatie bij de coördinator en de leden blijkt essentieel. Het is belangrijk de juiste leden te selecteren en duidelijke doelen voorop te stellen. Verder kan het verbinden van PPG's tot een netwerk nuttig zijn om meer invloed te hebben op beleidsbeslissingen.

Conclusie: Als antwoord op onze onderzoeksvraag kunnen we stellen dat een PPG de kwaliteit van zorg kan verhogen binnen de eerstelijnsgezondheidszorg. Hoewel er vaak verschillende drempels zijn voor de oprichting van een PPG, is de winst voor de patiënten, de zorgverleners en de praktijk niet te ontkennen. We willen met ons werk eveneens een leidraad bieden voor praktijken die meer willen inzetten op patiëntenparticipatie. Met deze masterproef hopen we dan ook het belang van patiëntenparticipatie en de voordelen van een PPG te benadrukken.